

generații de pictori români din acea epoca (Gh. Petrascu, Ș. Luchian, I. Iser ș. a.), care s-au avântat în explorarea culorii în pictură (mai ales după Ș. Luchian).

În general, se poate spune că prin creația lui N. Grigorescu și I. Andreescu, pictura românească renunță la tradiția academismului occidental, încă foarte puternică în întreaga artă europeană, ei fiind promotorii artei moderne în România.

Bibliografie

1. Bogdan, R., *Ion Andreescu*, Meridiane, București, 1969.
2. Pleșu, A., *Pitoresc și melancolie*, Ed. Univers, București, 1980.

DIMENSIUNI PSIHOLOGICE ÎN CREAȚIA SCULPTORULUI IOAN GRECU

*Eleonora BRIGALDA, dr., prof. univ. interimr,
Ana MARIAN, dr.*

Summary

The sculptor Ion Greco (was born in 1968, village Recha of Riscani (Balti) district) studied at the Faculty of Fine Arts of the Chisinau State Pedagogical University "Ion Creanga" for 1985-1987 and for 1989-1990. Later, he was transferred to the third course of the Academy of Visual Arts "Ion Andreescu" in Cluj-Napoca, which he graduated in 1994. The themes touched by Ion Greco are related to the hypostases of the spirit. Initially, it was transformed into nu compositions, which were replicas of classical models. These psychological aspects passed into the relief image phase, and then turned into some forms reflecting the hypostases of spiritual flight, followed by the author's ideas referring to the evolution of the universe. Directions of modern art, especially conceptualism, helped the sculptor to concern directly psychological aspects at the philosophy level.

Formarea sculptorului Ioan Greco (n. 1968, c. Recea, r. Râșcani (Bălți)), inițial, este legată de Facultatea Arte Plastice și Design a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din

Chișinău. Iscusița, pe care a dobândit-o aici în anii de studii 1985–1987, până la plecarea în armata sovietică (1987–1989), după care a mai studiat, tot aici, un an de zile (1989–1990), i-a asigurat un suport teoretic și practic în domeniul artelor plastice, inclusiv și în domeniul sculpturii. Ulterior, în anul 1990, el se transferă la anul trei la Academia de Arte Vizuale „Ioan Andreescu” de la Cluj-Napoca, pe care o absolvă cu succes în anul 1994 [4, p. 3]. Viziunea sa originală asupra sculpturii se face remarcată de la primele sale apariții în cadrul unor expoziții în grup.

Tematica abordată de Ioan Grecu este coerentă ipostazelor spiritului, în care se dezvoltă dimensiunile psihologice redată măiestrit în compoziții cu reprezentări nud. Astfel se prezintă primele sale opere: Grație I (1991, bronz) și Grație III (1992, bronz), în care, prin limbajul corpului, sunt transmise mișcarea și dispoziția protagoniștilor. Tehnologic, oxidarea imprimă aspect contemporan lucrărilor alături de amprenta antichității – asemănarea cu Venerile preistorice și Menada lui Scopas.

O modelare îngrijită este caracteristică lucrării Cea deplină (1992, bronz, granit), în care dispoziția este sugerată la nivel intuitiv. Tratarea exhaustivă a anatomiei nudului și cunoașterea profundă a curentelor artei moderne îi permite autorului să obțină o redare plastică inedită. Curentele artei moderne, în special conceptualismul [5, p. 124], l-au impulsionat pe sculptor să abordeze dimensiuni psihologice la nivel filozofic.

Stările interioare exprimate prin nud sunt un imperativ al creației sculptorului Ioan Grecu, relevate inițial în prima sa serie de reliefuri, cu titlul generic Capricii (toate lucrute în 1992, în bronz și lemn) [1, p. 5]. Ideea de a reprezenta prin nud trăirile interioare, de a face chiar „o tipologie” a acestora, de a le clasifica și a le distinge reciproc, de a le expune în vizorul publicului și de a le evidenția în prim-plan pentru reflecții de durată, pune în valoare capacitățile sculptorului ce țin de cunoașterea al firii umane. Sculptorul relevă gradația capriciilor feminine în descreștere: Capriciul muzei – femeia

ideală, dintotdeauna râvnită de artiștii plastici, Capriciul adorarei – pline de farmec, Capriciul amantei – erotic și senzual, și Capriciul înșelatei – femeie părăsită, care nu mai este iubită. Această incursiune în lumea psihologiei firii feminine îl determină pe autor să identifice modalitatea, deloc ușoară, de a reda prin intermediul nudului a unor dimensiuni psihologice, mult mai accesibile în portret, dar specifice și nudului, după cum atestă creația sculptorului.

Această tematică este continuată într-o serie de șase reliefuri în bronz, create în anul 1993, fără o denumire generalizată. Aceste basoreliefuri în plastica de mici dimensiuni, supranumite Iubire, Melancolie, Demon, Înger, Singurătate, Speranță reflectă diverse trăiri psihologice [3, p. 43]. De astă dată reprezentările cu nud sunt complementate cu elemente ale compoziției care susțin conceptual ideea din fiecare relief.

Lucrarea Obsesii (1995, bronz, granit) ne introduce într-o lume a senzațiilor. Definitivarea mesajului plastic reflectat în această compoziție este imprimat de textura bronzului, ce favorizează modelarea nu doar a formelor corpului, dar și conferirea expresiei acestora.

Distorsionată puternic, volumele din lucrarea Drumul sufletului (1995, bronz, granit) nu mai pot fi percepute cu claritate. Privirea autorului asupra dimensiunilor psihologice este una singulară, greu de decriptat, dar totdeauna originală.

Mai puțin exteriorizată este expresia figurii-nud din compoziția Muiera Dalila (1995, bronz, granit), care, se pare, nu are nimic în comun cu subiectul biblic.

Ulterior, sculptorul Ioan Greco creează un șir de lucrări care se referă la actul zborului spiritual: tentația zborului și imposibilitatea realizării acestuia. Libertatea în creație, pe care sculptorul a atins-o modelând insistent anterior, se revarsă într-o mare varietate de nuduri-compoziții [2, p. 3], ce abordează tema zborului spiritual: Poate sau dacă încearcă (1995, bronz, granit), Plăcerile sensibilității (1995, bronz, granit), Femeia-ideea (1997, bronz, granit), Înșelata

(1997, bronz, granit), Incantații purificatoare (1998, bronz, granit), Pasărea din noi (2001, bronz, granit). Personajele lui Ioan Grecu râvnesc cu toată ființa lor zborul spiritual, dar acesta este imposibil din anumite cauze. Spre exemplu, în lucrarea Incantații purificatoare personajul este dotat cu o aripă imensă, dar care nu-i permite să-și ia zborul, iar în lucrarea Poate sau dacă încearcă personajul nu se poate desprinde de pământ, deși are aripi. Și doar în lucrarea Pasărea din noi, corpul armonios și vivace, cu aripi puternice, pare să-și ia zborul.

În continuare sculptorul Ioan Grecu recurge la stilizări semnificative [6, p. 21], în anumite lucrări din seria Capricii: Capricioasa (1985, bronz, granit), Capricioasa 2000 (2000, bronz, gresie), Capricioasa din Ungheni (2002, lemn), Capricii în re-bemol-major (2003, lemn), în care misterul firii feminine, armonia interioară sau lipsa ei sunt redată de sculptor cu alură înconfundabilă, specifică doar lui.

Începând cu lucrarea Spiritualizarea materiei (2005, gresie de Cosăuți; Criuleni), sculptorul recurge la tratări în albia artei conceptuale, cercetând universul și cauzalitatea ipostazelor genezei spiritului. Deși vizual lucrarea pare a fi o intercalare ordinară de forme, ea pune în dezbatere postulatul filozofic al interacțiunilor veșnice dintre spirit și materie. În cele ce urmează, sculptorul vine să lărgască diapazonul reflecțiilor sale asupra dimensiunilor psihologice ale universului, cum ar fi lucrările: Cumpăna existenței (2015, lemn, culoare), Privire interioară (2014, granit), Oglindire interioară (2014, lemn, culoare, inox), Soare călător (2009, metal sudat), Sacrificiu în alb (2008, piatră, travertin, lemn, culoare), Sacrificarea Eului (2001–2008, bronz, sticlă), în care relația om-spirit-univers capătă conotații noi.

Seria de păsări a sculptorului Ioan Grecu: Pasărea pământului (2003, lemn), Pasărea pământului (2010, marmură de Rușchița, Caranseber, România) este completată prin Pasărea sublimului (2010, lemn, culoare) și, ca urmare, și prin Partea nevăzută a

zborului (2005, lemn, culoare), în care este detaliat traseul unui zbor, - toate converg reducerea la esență, la simbol aceste raționamente-idei, care includ fațete necunoscute ale dimensiunilor psihologice ale zborului.

Ulterior, reflecțiile de durată ale sculptorului devin mai profunde și necesită o abordare monumentală, cum ar fi: *Lucrarea timpului* (2010, lemn, culoare), *Frunzele dorului* (2012, lemn, Ungheni), *Floarea dimineții* (2005, gresie de Cosăuți, Goeni) sau *Vârtelnița timpului* (2004, gresie de Cosăuți, Soroca).

Sculptorul explorează universul în lucrările *Chei de boltă* (2006, gresie de Cosăuți, Ungheni), *Chei de boltă* (2007, lemn) și *Chei de boltă* (2008, bronz, lemn), în care simbolismul include ipostaze cosmice ale evoluției universului, apariția, înflorirea și decăderea acestuia.

Dimensiunile psihologice ale creației sculptorului Ioan Grecu sunt vădite pe întregul său traseu artistic complex, încărcat de sensuri, adesea greu de definit cu exactitate, dar întotdeauna plin de conotații filozofice. Redarea dimensiunilor psihologice legate de tentativa zborului spiritual, prin care sculptorul pune în discuție aspecte de morală, deși indirect, dar cu o tenacitate deosebită. Dimensiunile psihologice ale relației spirit-materie și reflecțiile autorului asupra evoluției universului, care întregesc caracterul concepției sale, prin care ideea este primară, realizarea în material o urmează iar efectul final bucură publicul spectator.

Bibliografie

1. Barbas, Eleonora, *Capricii de Ioan Grecu*, în: *Flux*, magazin săptămânal, Chișinău, 1997, iulie 11.
2. Bulat, Vladimir, Ioan Grecu. *Plăcerile sensibilității. Sculptură*. Catalog, Editura Elan Poligraf, Chișinău, 2006.
3. Ciucă, Valentin, *Ioan Grecu sau dilemele existențialului*, în: *Vitraliu*, Bacău, 2010, noiembrie, nr. 3-4.
4. Ioan Grecu în patru dimensiuni, *Pliant*, Chișinău, 2008.

5. Marian, Ana, Ipostaze ale creației sculptorului Ioan Greu, în: Arta 2017: Arte vizuale. Serie nouă. Vol. XXVI, nr. 1., 2017.

6. Suruceanu, Valeria, Galeria de sculptură contemporană din colecția Muzeului Național de Artă al Moldovei. Catalog, Editura Cartea Moldovei, Chișinău, 2008.

**NUDUL ÎN CREAȚIA SCULPTORULUI ION BOLOCAN,
ABSOLVENT AL FACULTĂȚII DE ARTE PLASTICE ȘI
DESIGN A UPS „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU**

*Eleonora BRIGALDA, dr., prof. univ. interimar,
Ana MARIAN, dr.*

Summary

The sculptor Ion Bolocan (born in 1961, in the municipality of Mesheni, region of Orhei) studied at a faculty of Fine Arts of the State Pedagogical University "Ion Creanga" in Chisinau, completing his education in 2005 by a the thesis in a genre of sculpture. It was a nude nature, created in the workshop of the teacher and sculptor Ion Zderchuk. His first works, when Ion Bolocan learns the essence of academic modeling can tell about his thorough knowledge in the nudity genre. All the same, for the sculptor, the 90s years became a period of generalizations of form and stylistic searches in the spirit of those times. Thus, his work, "Prayer" (1990, bronze, granite) was purchased for the collection of the National Museum of the Arts of Moldova. And the naked nature becomes for this sculptor an unchanging essence, transferred from one work to another.

Sculptorul Ion Bolocan (n. 1961 în comuna Meșeni, Orhei) a studiat la Facultatea de Arte Plastice a Universității Pedagogice de Stat Ion Creangă din Chișinău, fiind licențiat în domeniul sculpturii în 2005, cu o lucrare-nud, în clasa pedagogului și sculptorului Ion Zderciuc. Despre cunoștințele lui Ion Bolocan în domeniul nudului ne poate vorbi lucrarea lui, Cădere în spațiu (1993, bronz, lemn), în care un perfect nud masculin, compus pe diagonala formatului, în relief puțin bombat, este modelat meticulos, cu atenție pentru